EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 11 04
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi EEE jungtiniame komitete, dėl EEE susitarimo 32 protokolo dėl finansinių reikalavimų 82 straipsniui įgyvendinti dalinio pakeitimo

(Tekstas svarbus EEE)

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi EEE jungtiniame komitete, dėl Europos bendrijos ir Europos ekonominės erdvės susitarimo (toliau – EEE susitarimas) 32 protokolo dėl finansinių reikalavimų 82 straipsniui įgyvendinti dalinio pakeitimo. Juo iš dalies keičiamos EEE narėmis esančių ELPA valstybių (Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino) dalyvavimo Sąjungos programose taisyklės, siekiant atsižvelgti į 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos ypatumus, susijusius su Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikiu EEE narėmis esančių ELPA valstybių finansiniam įnašui į ES biudžetą.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. EEE susitarimas

EEE susitarimo tikslas yra skatinti nuolatinį ir subalansuotą Europos Sąjungos, Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos prekybos ir ekonominių santykių stiprinimą taikant vienodas konkurencijos sąlygas ir laikantis tokių pačių taisyklių tam, kad būtų sukurta vientisa Europos ekonominė erdvė (toliau — EEE). EEE susitarimu EEE esantiems asmenims ir ekonominės veiklos vykdytojams užtikrinamos vienodos teisės ir pareigos vidaus rinkoje. Juo numatyta keturias laisves – laisvą prekių, paslaugų, asmenų ir kapitalo judėjimą – apimančius ES teisės aktus taikyti visose EEE valstybėse, kurių yra 30. Be to, EEE susitarimas apima bendradarbiavimą kitose svarbiose srityse, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų ir plėtros, švietimo, socialinės politikos, aplinkos, vartotojų apsaugos, turizmo ir kultūros srityse, kurios bendrai vadinamos gretutine ir horizontaliąja politika.

EEE susitarimo 82 straipsnyje apibrėžiamos taisyklės, kurios turėtų būti taikomos EEE narėmis esančių ELPA valstybių finansiniam dalyvavimui, kai jos dalyvauja Sąjungos programose. EEE susitarimo 32 protokole išsamiau apibrėžiamos taisyklės, kurios turėtų būti taikomos finansiniams reikalavimams 82 straipsniui įgyvendinti.

2.2. EEE jungtinis komitetas

EEE jungtinis komitetas įsteigtas pagal EEE susitarimo 92 straipsnį. EEE jungtinį komitetą sudaro Susitariančiųjų Šalių atstovai ir jis gali priimti sprendimus Sąjungos ir EEE narėmis esančių ELPA valstybių, išreiškiančių vieningą nuomonę, bendru sutarimu.

Jungtinis komitetas yra atsakingas už veiksmingą Susitarimo įgyvendinimą ir veikimą. Šiuo tikslu jame keičiamasi nuomonėmis bei informacija ir priimami sprendimai EEE susitarime numatytais ir su jo protokolais susijusiais atvejais. Tuo tikslu, remiantis Susitarimo 98 straipsniu, 32 protokolas gali būti iš dalies keičiamas EEE jungtinio komiteto sprendimu pagal EEE susitarimo 93 straipsnio 2 dalį ir 99, 100, 102 ir 103 straipsnius.

Siekdamas užtikrinti EEE teisinį tikrumą ir vientisumą, EEE jungtinis komitetas turėtų priimti sprendimą dėl priedų ir protokolų pakeitimų, kad būtų atsižvelgta į Sąjungos teisės aktų raidą. Šie pakeitimai turėtų būti pradedami taikyti tuo pačiu metu kaip ir Sąjungos teisės aktuose nustatyti pakeitimai, tinkamai atsižvelgiant į Susitariančiųjų Šalių vidaus procedūras.

2.3. Numatomas EEE jungtinio komiteto aktas

EEE jungtinis komitetas turi priimti EEE susitarimo 32 protokolo pakeitimus (toliau – numatomas aktas).

Numatomo akto tikslas – nustatyti išsamias EEE narėmis esančių ELPA valstybių dalyvavimo ES programose sąlygas siekiant įtraukti reikiamus pakeitimus, susijusius su naujos daugiametės finansinės programos priėmimu ir Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos poveikiu biudžetui.

Numatomu aktu siekiama į EEE susitarimo 32 protokolą įtraukti penkias dalis:

1 straipsnis papildomas šiomis nuostatomis:

- nuostata dėl EEE narėmis esančių ELPA valstybių finansinio dalyvavimo, susijusios su ES biudžete numatytais asignavimais dėl mokėjimo užbaigimui skirtose eilutėse po Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos. Į užbaigimo eilutes įtraukiami tik mokėjimai pagal įsipareigojimus, pasirašytus pagal 2014–2020 m. DFP, už kuriuos Jungtinė Karalystė toliau mokės savo dalį tol, kol bus atlikti mokėjimai pagal visus įsipareigojimus. EEE susitarime nenumatyta skirtumo tarp užbaigimo eilučių ir naujų ES programų eilučių, todėl EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašas į ES biudžetą būtų didesnis nei būtina. Reikėtų priminti, kad ankstesniais plėtros etapais buvo taikomas atvirkštinis mechanizmas, pagal kurį EEE narėmis esančios ELPA valstybės į ES biudžetą mokėjo mažesnę sumą nei būtina. Todėl, iš dalies pakeitus 32 protokolą, ES plėtros atveju šis mechanizmas nebebūtų taikomas ir dėl to užbaigimo eilučių proporcingumo faktorius būtų didesnis;
- nuostata dėl priemonės „NextGeneration EU“ (NGEU) kreditų įtraukimo apskaičiuojant EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašą, skirtą programai „Europos horizontas“ ir Sąjungos civilinės saugos mechanizmui finansuoti, siekiant atsižvelgti į padidėjusį šių programų biudžetą;
- dvi papildomos nuostatos, kuriomis paaiškinama, kaip bus apskaičiuojamas EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašas ES plėtros arba valstybės narės išstojimo iš Sąjungos atveju.

Pridedamas naujas 8 straipsnis, kuriuo nustatomi EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašų finansiniai reikalavimai, susiję su biudžeto garantijomis. Dėl biudžeto garantijų specifiškumo EEE narėmis esančių ELPA valstybių finansinio įnašo negalima įtraukti į standartinę procedūrą, taikomą visoms kitoms ES programoms. Toks biudžeto garantijoms skirtas įnašas bus nustatytas konkrečiuose susitarimuose dėl įnašo.

Numatomas aktas Šalims taps privalomas pagal Susitarimo 104 straipsnį, kuriame nustatyta, kad „[š]iame Susitarime numatytais atvejais EEE jungtinio komiteto priimti sprendimai, jei juose nenumatyta kitaip, nuo jų įsigaliojimo yra privalomi toms Susitariančiosioms Šalims, kurios imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų jų įgyvendinimą ir taikymą“. Be to, pagal Susitarimo 119 straipsnį „[p]riedai ir juose nurodyti aktai, priimti šio Susitarimo tikslais, bei protokolai sudaro neatskiriamą šio Susitarimo dalį“.

Vadovaujantis Susitarimo 103 straipsniu, „[j]eigu per šešis mėnesius nuo EEE jungtinio komiteto sprendimo minėtas pranešimas neperduodamas, EEE jungtinio komiteto sprendimas taikomas laikinai, kol nebus įvykdyti konstituciniai reikalavimai, išskyrus atvejus, kai Susitariančioji Šalis praneša, kad toks laikinas taikymas negalimas. Pastaruoju atveju arba jeigu Susitariančioji Šalis praneša, kad EEE jungtinio komiteto sprendimas nebuvo ratifikuotas, 102 straipsnio 5 dalyje numatytas sustabdymas įsigalioja praėjus vienam mėnesiui nuo tokio pranešimo, tačiau jokiu būdu ne anksčiau kaip atitinkamo EB akto įgyvendinimo Bendrijoje dieną.“

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Komisija teikia EEE jungtinio komiteto sprendimo projektą, kad Taryba jį priimtų kaip Sąjungos poziciją. Komisija tikisi galėsianti jį pateikti EEE jungtiniame komitete artimiausiu metu.

Dėl pridedamo EEE jungtinio komiteto sprendimo projekto turinio ir pobūdžio adaptacijos negali būti laikomos vien tik techninėmis adaptacijomis, kaip apibrėžta Tarybos reglamente Nr. 2894/94. Todėl Taryba turi nustatyti Sąjungos poziciją.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“[1].

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

EEE jungtinis komitetas yra įsteigtas susitarimu, būtent EEE susitarimu. Aktas, kurį turi priimti EEE jungtinis komitetas, yra teisinę galią turintis aktas. Vadovaujantis EEE susitarimo 103 ir 104 straipsniais, numatomas aktas bus privalomas pagal tarptautinę teisę.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama. Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis kartu su Tarybos reglamento Nr. 2894/94 dėl Europos ekonominės erdvės susitarimo įgyvendinimo tvarkos 1 straipsnio 3 dalimi.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

Atsižvelgiant į tai, kad numatomu aktu siekiama kelių tikslų arba jį sudaro kelios dalys, kurie (-ios) yra neatsiejamai susiję (-ios) ir nė vienas (-a) iš jų nėra tik papildomas (-a), sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas išimties tvarka turės apimti įvairius atitinkamus teisinius pagrindus.

[1] 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Vokietija prieš Tarybą*, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Numatomu aktu siekiama finansinių taisyklių ir finansinės pagalbos srities tikslų ir jį sudaro šios srities dalys. Šie numatomo akto elementai yra neatsiejamai susiję ir nė vienas iš jų nėra papildomas kito atžvilgiu.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas apima šias nuostatas: Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač jos 122 straipsnį ir 322 straipsnio 1 dalį.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 122 straipsnis ir 322 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi ir Tarybos reglamento Nr. 2894/94 dėl Europos ekonominės erdvės susitarimo įgyvendinimo tvarkos 1 straipsnio 3 dalimi.

5. POVEIKIS BIUDŽETUI

Numatomu aktu keičiamas EEE narėmis esančių ELPA valstybių asignuotųjų pajamų sumos, pridedamos prie ES asignavimų, apskaičiavimas a) sumažinant EEE narėmis esančių ELPA valstybių proporcingumo faktorių, taikomą užbaigimo eilučių sumoms, nesukuriant asignavimų trūkumo, ir b) įtraukiant NGEU kreditus į EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašo apskaičiavimą, taip padidinant EEE narėmis esančių ELPA valstybių įnašą programoms, kuriose dalyvauja EEE narėmis esančios ELPA valstybės ir kuriose naudojami NGEU kreditai – programai „Europos horizontas“ ir Sąjungos civilinės saugos mechanizmui.

6. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

EEE jungtinio komiteto sprendimu bus iš dalies pakeistas EEE susitarimo 32 protokolas dėl finansinių reikalavimų 82 straipsniui įgyvendinti, todėl tikslinga priimtą aktą paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2021/0351 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi EEE jungtiniame komitete, dėl EEE susitarimo 32 protokolo dėl finansinių reikalavimų 82 straipsniui įgyvendinti dalinio pakeitimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 122 straipsnį ir 322 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į 1994 m. lapkričio 28 d. Tarybos reglamentą (EB) 2894/94 dėl Europos ekonominės erdvės susitarimo įgyvendinimo tvarkos[2], ypač į jo 1 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Europos ekonominės erdvės susitarimas (toliau – EEE susitarimas) įsigaliojo 1994 m. sausio 1 d.;

(2) Europos Sąjungos teisės aktai buvo iš dalies pakeisti, visų pirma priėmus 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonės atsigavimui po COVID-19 krizės paremti, ir 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė;

(3) vadovaudamasis EEE susitarimo 98 straipsniu, EEE jungtinis komitetas, įsteigtas EEE susitarimo 92 straipsniu, gali priimti sprendimus, kuriais iš dalies keičiamas 32 protokolas dėl finansinių reikalavimų EEE susitarimo 82 straipsniui įgyvendinti, pagal Susitarimo 93 straipsnio 2 dalį ir 99, 100, 102 ir 103 straipsnius;

(4) todėl EEE susitarimo 32 protokolo nuostatos turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistos;

(5) Sąjungos pozicija EEE jungtiniame komitete turėtų būti grindžiama šio sprendimo priede išdėstytu EEE jungtinio komiteto sprendimo projektu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi EEE jungtiniame komitete dėl siūlomų EEE susitarimo 32 protokolo dėl finansinių reikalavimų 82 straipsniui įgyvendinti dalinių pakeitimų, grindžiama prie šio sprendimo pridėtu EEE jungtinio komiteto sprendimo projektu.

[2] OL L 305, 1994 11 30, p. 6–8.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną. Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas